

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שבמא וענינים תראה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, הכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו גוזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשאריות כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכו' הנח"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ח"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל הגושתדלים והמסייעים
ברוצאות חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקודייגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכו' השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב בעומה להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם, כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבשו בי תונמכי.

מלליצי יין ושיר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפוס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה ומליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

תירוץ
זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוך ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' והובא אל אהרן הכהן. צריך טעם מדוע הטומאה והטהרה של הגענים תלויה ביד כהן ולא ביד החכם, וכמו שאר דינים של איסור והיתר שבכל התורה כולה. וי"ל לפי מה שאמרו (ברכות ה): דנגעים הוי מזבח כפרה. ולפי"ז מתבאר יפה, שאכן לכך מסר דינם לכהנים, שהרי אין מזבח וקרבת בלא כהן, והכהנים הם השייכים לפעול בכל עניני הכפרה. ועוד י"ל עפ"י מה שמצינו במדרש (ויק"ר טו:ו) למה נסמכה קרבן לידה אצל נגעים, אמר הקב"ה אני אמרתי לך הבא קרבן לידה, ואתה לא עשית כן, חייך שאני מצריךך לבא אצל כהן, שנאמר והובא אל אהרן הכהן. ומוכח מדברי המדרש שהנגעים באו מחמת שהכהן הפסיד קרבן לידה, וממילא מובן הטעם שנמסרו כל דיני הטומאה והטהרה של הנגעים דוקא בידי הכהנים, שהרי כל ענינים מחמת ההפסד שנגרם לכהנים. (זרע שמשון אות ז).

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים. יש לדקדק הלשון 'אדם כי יהיה', ולא אמר 'אדם אם יהיה', דמשמע שראוי שיהיה בעור בשרו נגעים. וצ"ב מדוע. ויש לבאר לפי מה שדרש חז"ל (ויק"ר טו:ד): הלא הוא דכתיב 'נכונו ללצים שפטים' וכו', כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו, אמר להם משה אל תתייראו, אלו לאומות העולם, אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח, ע"כ. ותמוה, מה הסמיכות של הפסוק שלנו לפסוק 'נכונו ללצים שפטים', ועוד מה הכוונה 'אתם לאכול ולשתות ולשמוח'. ויש לתרץ את הקושיות מיניה וביה. שהיה קשה למדרש, את השאלה הראשונה מדוע כתוב 'כי יהיה', דמשמע שבדאי יהיו להם נגעים, ועל כך מבאר המדרש שאכן גם בני ישראל התייראו מזה, כי הבינו מלשון הכתוב 'כי יהיה' שבדאי יהיו להם נגעים, ומשום כך אמר להם משה אל תתייראו, נגעים הללו שבדאי יבואו, אין הכוונה שיבואו עליכם אלא לאומות העולם, שעליהם אכן מוכרח שיבואו נגעים היות שהם חוטאים ולצים, ולכך נכונו להם שפטים, וכפי שכתב בזוה"ק (תזריע מה): שהצרעת מגלה שהלוקה בה חטא. ואף שבעוה"ז אין נוהג דין נגעים

הופיע

ערוך לנו - ברכת הבית

על מסכת כריתות

מהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

אפשר להשיג הספר בחינות המספרים המובחרות
הפצה בארץ: גיטלי, הפצה בחו"ל: לעו"ץ
דואר אלקטרוני: drosyesharim@gmail.com

באומות העולם, הפסוק מדבר לעתיד לבוא שאז יתגלה קלונם של הנכרים כשילקו בצרעת. ומסיים המדרש 'אבל אתם בני ישראל תאכלו ותשתו ותשמחו', ובדקדוק אמר כן לפי המבואר (כתובות סא.) שמי שמתאוה לאיזה מאכל ואינו אוכל, גורם שתבוא עליו צרעת. ולכן אמר להם משה שעליכם בני ישראל אין מוכרח שיבואו נגעים, ואף שעדיין יש לכם לחשוש שאם תתאוו לאיזה מאכל ולא תאכלו אותו יבוא עליכם נגעים, לכן אמר להם אתם לאכול ולשתות ולשמח, וממילא לא יבואו עליכם נגעים. (אות ד').

לע"נ הג"ר שלמה יוסף ב"ר אהרן מרדכי זצ"ל י"א צ"א אדר אשה כי תזריע וילדה זכר. במדרש תנחומא (פיסקא א'): אשה כי תזריע וילדה זכר, זהו שאמר הכתוב (איוב כט:ב-ד): 'מי יתנני כִּרְחִי קִדְם כִּימֵי אֱלוֹהַּ שְׁמֶרְנִי (-מי יתן אותי להיות עתה כמו שהייתי בהחדשים הקודמים, כמו הימים אשר שמרני

אלוהי). בְּהֵלוּ נְרוֹ עָלַי רֹאשִׁי (-כשזרחה אור השפעתו על ראשי). לְאוּרוֹ אֶלְךָ חֲשֹׁךְ (-וכשהיה חושך בעולם, הלכתי אני לאור הנשפע עלי מאת המקום). כְּאֶשֶׁר הֵייתִי בְיַמֵּי חֲרָפִי בְּסוּד אֱלוֹהַּ עָלַי אֶהְיֶה (-מי יתן אותי להיות כאשר הייתי בימי קדמותי, בעת התאספו כולם אל אהלי ההמתיק סוד בדבר מצוות אלוה) הפסוק הזה איוב אמרו, אימתי, בשעה שבאו עליו היסורים, אמר 'מי יתנני כירחי קדם', הלאוי שהייתי כאותן הימים שהייתי במעי אמי, 'כימי אלוה ישמרני', מלמד שהולך משתמר במעי אמו, 'בהלו נרו עלי ראשי לאורו אלך חושך', מכאן אתה למד שהאורה לתינוק כשהוא במעי אמו, 'כאשר הייתי בימי חרפי בסוד אלוה עלי אהלי', כשם שהגשם מוחה בקרקע ומלכלך אותה, [זהו 'בימי חרפי', מלשון חורף וגשם], כך התינוק מלכלך במעי אמו. דבר אחר 'בסוד אלוה עלי אהלי' מדבר בתינוק, וכשם שהתינוק מלכלך, כך אדם מלכלך בעוונות והצרות באות עליו, באותה שלעה הוא אומר 'מי יתנני כירחי קדם', ע"כ.

והנה איתא בסנהדרין (דף צא:): שנחלקו אנטונינוס ורבי מאימתי יצה"ר ניתן באדם, ורבי ביקש לומר ממעי אמו, ואמר לו אנטונינוס א"כ יבעט במעי אמו ויצא, אלא משעה שנוער לצאת ממעי אמו. וזהו אפשר כוונת הפסוק 'ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי', ומוכן שחשבה כסברת רבי שהיזה"ר ניתן בהם עדיין במעי אמו, ותאמר 'אם כן למה זה אנכי' בצער העיבור, הרי יבעט במעי אמו וילך לו. והיתה התשובה 'שני גוים בבטן' זה סיבת הריצה, לא שביעט וילך לו, רק 'שני לאומים ממעי יפרדו' כו', לכן אמר 'וימלא ימיא ללדת' אז זמן צאתם ממעי אמו.

נמצא שאילו היה היצה"ר ניתן ממעי אמו, לא היה משלים לימי העיבור והיה בועט והולך, אלא ודאי אין היצה"ר במעי אמו, לכן שריו אז בטובה יתירה מעין עולם הבא אחר שאין ליצר הרע אחיזה בו. לכן איוב שנמסר לשטן הוא היצה"ר, אמר 'מי יתנני כירחי קדם' וגו', 'כאשר הייתי בימי חרפי בסוד אלוה עלי אהלי', כשם שהגשם מוחה בקרקע ומלכלך במעי אמו, וזהו לפי שהולך נוצר מדם הנדות, לכן התינוק מלכלך, אך בהיותו במעי אמו, אין לשטן אחיזה ואין טומאת נדה בפנים, מאחר שלא יצא לאויר עולם אין לטומאה אחיזה, ולכן טומאה בלועה אינה מטמאה, לכן אמר 'בסוד אלוה עלי אהלי', אף שהתינוק מלכלך, השגחתו יתברך עליו.

ומובן כי אילו היצה"ר ניתן במעי אמו היה בועט בטרם תושלם יצירתו מן שעה שניתן בו רוח חיים, כמו שאמר אנטונינוס לרבי, שעל כן נשמה ניתנה באדם מיד, שאם תעמוד חתיכת בשר ג' ימים בלא מלח הרי הוא מסריח, וא"כ היה בועט בטרם תוגמר יצירתו, לכן אמר 'אשה כי תזריע וילדה זכר', אף שהנשמה ניתנה בו מיד, על כרחך עדיין אין בו יצה"ר, ולכן אינה בועט במעי אמו. [ומתעם זה אין האשה טמאה עד שעת הלידה עצמה, כדכתיב 'אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה'].

לכן אמר המדרש 'זהו שאמר הכתוב מי יתנני כירחי קדם', שטומאה בלועה שבה אין בו בחינת יצה"ר, לכן אמר שאחר לידה שיצא לאויר העולם אז נמשך בו בחינת זוהמת יצה"ר, לכן 'כימי נדת דוותה תטמא', כי באמת בנין הולך מגדולות, רק כל זמן שלא יצא לאויר העולם אין ליצה"ר אחיזה בו, ואין טומאה לאשה אף שבנינו מדם נדות, אבל עכשיו שיצא לאויר יש להם אחיזה, לכן 'ביום השמיני ימול בשר ערלתו', [וע"י המילה יתמעט כח הטומאה שבו].

לע"נ הג"ר ברוך משה נחמיה ב"ר מנחם מענדל לאבעל זצ"ל י"א צ"א אדר אבם מועיל לחלק כזית חמץ לשני חלקים כדי שלא יעבור על ב"י. לכאורה אם יחלקנו כזית חמץ ויניחנו בשני מקומות, הדין הוא דאין מצטרפין, דבית אינו מצטרף (ע' פסחים מה:): ושוב לא יעבור על ב"י וב"י, אבל מחמת העשה ד'תשביטו' מחויב לבער דוקא, ולא מועיל מה שאינו עובר על ב"י וב"י, וק"ו ממה שכתב מהרש"ל דאינו

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מ'ארמד זצ"ל

אריינגעגעבן דאט חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין אסאך יארן צו העלפן אידן, וועט עס טון פאר אייער ישועה פריוואט, באמנות, קאנדידענשעל.
- יעדע נאמען איר א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט.
- אלעס ווערט געטון מיט גרויס איבערגעבענקייט, מיט כוונה, במחיות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די נאצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיעות. די שטיין בלייבט אין דעם אויגן פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דורך איין דעם מקובלדיגע אופן פון מסן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: **יבצר הלב (-אנצורען ויין הארץ ון אריותיים), שיהפך לבו לשמים לטוב (-ס'רשישע די נאצע מענטש), וזאת מלואם (-וועטע זען וואונדער),** מקטן עס געבען פון מעשד.

פאר פרטים וועט-טקסט מכן דורות ישרים
917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

כדאמרו בסנהדרין שם: אמר לו אנטונינוס לרבי נשמה מאימתי ניתנה באדם, משעת פקידה משעה שהמלאך פוקק הטיפה ומביאה לפני המקום מה תהא עליה, או משעת יצירה שנקרם כולו בבשר וגידין ועצמות, אמר לו משעת יצירה, אמר לו אפשר חתיכה של בשר עומדת שלשה ימים בלא מלח ואינה מסרחת, והכי נמי אילו לא היתה נשמה נתונה עד שעת יצירה היאך תקיימם הטיפה שלא תסריח במעיה, וכיון שטיפה מסרחת שוב אינה מולדת, אלא משעת פקידה.

* וכ"כ בפרי צדיק (דברים אות ח), וז"ל: בגמרא (נדה ל:): דרש ע"פ 'בהלו נרו עלי ראשי', על עובר במעי אמו שגר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט בו מסוף העולם ועד סופו, וכלשון הזה איתא בחגיגה יב. באור שגבירא ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו וכו', כיון שסתכלת הקב"ה כו' עמד וגזנז מהן, ולמי גזנז לצדיקים לעתיד לבוא. ובמעי אמו שאין לו עוד היצה"ר, שהיזה"ר שולט משעת יצירה, והוא אז בבחינת צדיק לפיכך נר דלוק על ראשו וצופה ומביט בו מסוף העולם ועד סופו כמו האור הראשון.

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא ז"ע אמר:
כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה. (אוצר ישראל).

מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע

שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבות הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עווננו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית נ"ל בעז"ה, כי בהמ"ק הראשון עמד ת"י שנה, ובשנת ת"א שבר ונחרב, ומי שירפא את הים הוא ירפא שברך, אמרו ז"ל (איכה רבה פרשה ב אות יז; פסיקתא דרב כהנא פיסקא טז). וזה שמרומז בתורה"ק **בראשית** אותיות **ת"א שבר**, ברא נוטריקון בית ראשון, והש"ת ירפא את שברינו וישלח גואלינו בב"ב" ובא לציון גואל, וד"ל.

בראשית נ"ל בעז"ה, בראשית במס"ק בגמט' י"ג, ובמילוי כזה **בית ריש אלף שין יוד תיו**, בגמט' **זכות אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד**, בזכותם "ברא אלקי" את השמים ואת הארץ" [בראשית רבה ח:ז, שנמלך הקב"ה בנשמות הצדיקים, וברא את עולמו], וד"ל.

לכם חשק להיות טוב, אף שתקלקלו במעשה בפועל, מ"מ הבטיח להם הקב"ה 'כל המחלה אשר שמת' במצרים לא אשים עליך', ששם במצרים היו המכות להם רק לעונש שנקרא 'נגע', כמו שנאמר 'עוד נגע אחד אביא', שהמכה היה בשרוש והיה נקרא 'נגע', ואף דכתיב 'נגוף ורפוא', הוא נגוף למצרים ורפוא לישראל, שבכל מכה יצאו ישראל מקליפה אחת, ונקנסו למדה אחת מעשר מדות דקדושה.

אבל למצרים היה המכה בשרוש רק לעונש, וזה 'לא אשים עליך כי אני ה' רופאך', שאף שלפעמים צריך לבוא המכה כנגעים, יהיה רק דרך רפואה שיהיה מזבח כפרה, וכמו שאמרו (ברכות ה:): 'מזבח כפרה הוי'. וזה שנאמר 'לא אשים עליך',

שהש"ת אינו שולח לישראל רק יסורים של אהבה, כמו כל הגלויות שהם רק 'אוהבו שחרו מוסר', וכמו שאמרו במדרש (שמו"ר א:א): על גלות מצרים, אף שהיה עבודת פרך ויסורים קשים, דכל שאינו יסורים של אהבה, אין הקב"ה מזכיר שמו על הרעה. וכמו שאמרו במדרש (ב"ר גו:): 'לחושך קרא אלהים לילה' אין כתיב כאן, אלא 'לחושך קרא לילה'. ואילו בפרשת תוכחה כתיב כולוהו בשם הוי"ה שהוא שם של רחמים, אך שם הוא על דרך 'אוהבו שחרו מוסר', ונגעים שאינם יסורים של אהבה לא אשים עליך אז, רק בזמן 'כי אני ה' רופאך' שהש"ת שולח הרפואה אחר התשובה.

וזה שאמרו במדרש כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו, כיון שיכול להיות טומאה כזאת שיצטרכו לצאת החוצה אף ממחנה ישראל, מי יודע אם יהיה בכלל 'ועמך כולם צדיקים', אמר להם משה אל תתייראו, אלו לאומות העולם שלהם שולח הקב"ה יסורין שאינם של אהבה רק נגוף למצרים, אבל אתם אם תצטרכו ח"ו ליסורים כאלו, יהיו ג"כ רק לרפואה למזבח כפרה.

לע"נ הג"ר יצחק צבי סופר ב"ר ישראל מרדכי אפרים פישל זצ"ל יא"צ כ"ו אדר אשה כי תזרע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים. במדרש רבה: הדא הוא דכתיב 'אחור וקדם צרתני', אם זכה אומרים לו אתה קדמת לכל מעשי בראשית, ואם לאו אומרים יתוש קדמך שלשול קדמך. והכוונה, דאדם חלש מכל הברואים בגופו, וגבור בשכלו, דכל שתה תחת רגליו, וזה הכוונה 'אחור וקדם', בגוף הוא האחרון, ובשכל הוא קדם. ונברא אחר כל מעשי בראשית, כי הוא קדם לכל, וכפי שאמרו חז"ל (סנהדרין לח). משל למלך שבנה פלטרין והתקין סעודה ואח"כ הכניס אורחים, כך הקב"ה ברא כל העולם, ואח"כ האדם שיכנס לסעודה מיד. וע"ש שנברא אחור וקדם משני יסודות מתנגדות זה לזה, יוכל לעלות על סולם השלימות

מקיים העשה דתשבתו בביטול, כי צריך להשבת החמץ בפועל, כל שכן בזה שאינו ביעור כלל, רק שנגעשה פחות פחות מזכית.

אבל אפשר לומר, כי היכי דאמרו (מנחות לח:): דגרדמין כשרין, כגון בציצית, כיון דחל עליהם חובת ציצית, נפטר הבגד אף אחר כך שלא נשתיר מחוטי הציצית רק כל שהו, דחוטי הציצית פוטר עכשיו כשם שפטר מתחילה. וכן גרדמין אזוב להזאת מי חטאת, פירש"י (סוכה יג). שכבר הזה באזוב, נוסף ונשתיר כל שהו, דכשר להזות בו, כיון שכבר הזה בו כשהוא שלם. הכי נמי באיסורין, שכשבר עבר עליו בכל יראה כשהיה כזית, אז עובר עליו אח"כ אף כשאין בו כזית, ואף להציל מבל יראה אינו מועיל. אך הוא חידוש דין לא מצאתיו בשום מקום. (אבנ"ז או"ח שט"ז).

ביטול חמץ בפני שלשה. התוס' ריש פסחים כתבו וז"ל: אור לארבעה עשר בודקין את החמץ, פ"ה שלא לעבור עליו בכל יראה ובל ימצא. וקשה לר"י כיון דצריך ביטול, כדאמרו 'הבודק צריך שיבטל', ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי, אמאי הצריכו חכמים בדיקה כלל, עכ"ל. והנה בדין ביטול חמץ, שיטת התוס' דבעי הפקר גמור, שהקשו (פסחים ד: ד"ה מדאורייתא),

דהא הפקר בעי בפני שלשה, ואין מהני ביטול בפני עצמו. ותיירצו דמדאורייתא אין צריך שלשה, ע"ש. וזה שאמרו בגמ' 'מדאורייתא בביטול בעלמא סגי', היינו ביטול שמועיל מה"ת.

ויש לעיין אם עובר מדרבנן בכל יראה כל זמן שלא ביטלו בפני שלשה, [דכיון דמדרבנן לא מועיל הפקר אלא בפני שלשה, א"כ נמצא דעדיין החמץ מדרבנן ברשותו].

ואם נאמר כן, נסתר קושיית התוס' הנ"ל על רש"י דלמה הצריכו בדיקה. דיש לומר דזה משום שאינו מבטלו בפני שלשה, [ועדיין מדרבנן עובר על ב"י, ולכן הוצרכו חכמים לבדוק החמץ]. (אבנ"ז או"ח סימן שי"ז).

לע"נ הג"ר אברהם שפירא ב"ר יעקב שמשון זצ"ל כ"ג אדר

פרשת נגעים. במדרש רבה (טו:ד): כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו, אמר להם משה אל תתייראו, אלו לעכו"ם, אבל אתם לאכול ולשתות ולשמות. וצריך להבין הא פרשת נגעים לישראל נאמר דוקא, ואדרבה עכו"ם אינם מטמאין בנגעים (ע' ריש פ"ג נגעים).

אך הענין הוא, דכתיב 'ויאמר אם שמוע תשמע וגו' כל המחלה אשר שמת' במצרים לא אשים עליך'. וצריך להבין וכי זהו שר דאם שמוע וגו' והישר וגו' ושמת וגו' שלא אשים כל המחלה אשר שמת' במצרים. גם קושיית הגמרא (סנהדרין קא). ומאחר שלא שם, רפואה למה. אלא הענין הוא על דרך מה שאמרו במדרש (שמו"ר כז:ט) 'שבתם נעשה וכו' הזהרו בנשמע'. והיינו שיהיה החשק לשמוע דברי תורה, וזהו 'אם שמוע דברי תורה, וזהו האזנת למצוותי', שעל כל פנים יהיה

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המכובד ביותר
חלת לחם על חלכות חלה - ביובת הבית על סמכת חלה
בטהרה ספוארת בתכלית ההדור והיופי

אוסף הלימודים בספר בחינות הספרים הנומרויות
הפנה ראשית עם הספר - ר' מיכאל לעווין
דודי יצחק סניטמן שליט"א 0000-322-347

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה

שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר

וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני**

נזר - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין,

ילקוט סופר - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן**

לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי

מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א
זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

תולדות האבני נזר ז"ע

החתונה של האבנ"ז התקיימה בקוצק י"ח אב תר"ג ברוב עם ובמעמד כל החבריה הקדושה, וכמתאים למסיבות אלו תפסו דברי התורה את המקום בראש, החתן דרש לפלול עצום בסוגיא דהפרת נדרים, החידושי הר"מ מגור זצ"ל התפעל ממנו מאוד, ושאל את אבי החתן כמה זמן לקח להאבני נזר להכין את הדרשה, כשאמר לו הלה שלאמיתו של דבר שכח החתן להכין דרשה, ונזכר בכך רק בהיותם בדרך לקוצק, אמר לו החידושי הר"מ: אם לא הייתי מכיר אותך לאיש אמת, לא הייתי מאמין, הערכתי שודאי עסק בהכנתה לפחות ששה חדשים.

אמר על עצמו ועל כוח הריכוז שלו, שייכול להתמיד בהתעמקותו ברעיון אחד משך עשרים וארבע שעות בלי הפסק, וכך היה בכל השטחים, ומספרים בשמו, שבצעירותו היה מסוגל ונהג לעמוד לילה שלם כשרגלו אחת נתונה על הספסל, ור"ף כבד מאותם שהיו אז כרוכים בלוחות עץ ומשקלם רב על ברכו, והוא מעיין בו.

בזמן שהרבי מקוצק בחן את האבני נזר כמיועד להיות חתנו, שאלו בין היתר אם הוא מסוגל להדבק ברעיון אחד עשרה רגעים בלי הפסק, וענה לו בחיוב. שאלו שוב אם הוא מסוגל להחזיק את מוחו ריקם בלי כל מחשבה במשך עשרה רגעים, על זה ענה לו האבני נזר שאינו יודע, כי אף פעם לא היה מוחו פנוי אפילו רגע.

אלהים בכל הארץ כמוך, והיינו בתוך הגשם והטבע, כי אם בישראל.

לע"נ הג"ר אליהו ברוך פינקל ב"ר משה זצ"ל י"א כ"ד אדר שריפת תרומה טמאה. הדין הוא (תמורה פ"ז מ"ה, ורמב"ם פ"ב תרומות ה"ד), דבשעה ששורפין פת ושמן של תרומה שנטמאו, מותר לכהנים להנות מהן, אבל לישראל אסור ליהנות, דאסור לישראל ליהנות הגנה של כליו כגון להאכיל לבהמתו או להדליקה ולהסיקה תחת תבשילו.

ועל במשנה למלך (פ"א תרומות ה"ח) שכתב, דשיטת התוס' היא דהנאה של כליו אסורה מן התורה לזרים, אבל הרמב"ם סובר דהנאה של כליו אינו אסורה אלא מדרבנן. וז"ל הרמב"ם (פ"ב תרומות ה"ד): התרומה לכהן בין טמאה בין טהורה, אפילו נטמא הדגן או התירוש כולו קודם שיפריש, הרי זה חייב להפריש ממנו תרומה בטומאה וליתנה.

לכהן, שנאמר (במדבר יח:ח) "ואני נתתי לך את משמרת תרומתי" (לשון רבים), אחת טמאה ואחת טהורה, הטהורה נאכלת לכהנים והטמאה ינו בשריפתה, אם היה שמן מדליקין אותו, ואם היה דגן וכיוצא בו מסיקין בו את התנור, עכ"ל.

ויש לעיין האם זה סתם היתר לכהן ליהנות מהשמן והפת בשעת שריפה ואם רוצה לשורפן בלי ליהנות מהם מותר, או דלמא כיון שניתנו להנאת כהן, חייב ליהנות מהם, ואסור לשורפן סתם, שהרי אסור לאבד תרומה.

ועל בפני יהושע (שבת כג: ד"ה אמנם לענ"ד) שכתב, דאפשר דאסור להדליק שמן תרומה שנטמא ביום, דכשמדליק ביום הוי כמפסיד תרומה שמדליקה באופן שאינו נהנה ממנו, דשרגא בטיהרא מאי מהני, עכ"ל.

וכ"כ הגרי"ג ענגיל (אתון דאורייתא כלל ט"ו ד"ה אולם), וז"ל: לשרוף תרומה טמאה בלי הנאה בשעת שריפתה אסור, דכיון שאין בו הנאה, א"כ שוב הוא איבוד גרידא לתרומה, וזה אסור מכח העשה דשימור (ר"ל, שיש עשה דמשמרת תרומתי), ועוד נראה דאפילו נימא דשרי לשרוף תרומה טמאה בלי הנאה כלל, עכ"ל.

הרי השריפה היא מצוה, ועל כן שפיר לא חשיב איבוד כיון שמקיים מצוה בשריפה (אבל שאר איבוד אסור בתרומה טמאה), עכ"ל. אולם הקשה על זה, דבגמ' בכורות (דף לד.) מוכח דקרא ד"משמרת תרומתי" לא קאי אתרומה טמאה (וע"ש בתוד"ה אחת), ונשאר בצ"ע. ובקונטרס אחרון (שם בסופו) כתב, וז"ל: ומה שדנתי בפנים אי שרי לשרוף תרומה טמאה בלי הנאה בשעת שריפה, ע' תוס' שבת (כד: סוד"ה לפי) דמוכח דרק אין הדרך לעשות כן, אבל מדינא שרי לשרוף בלי הנאה.

לע"נ הג"ר דוד ב"ר ברוך קלונימוס שפרבר זצ"ל אבד"ק בראשוב י"א כ"ה אדר

אשה כי תזרע גו' וטמאה שבעת ימים. אמרו רז"ל: א"ר שמלאי כשם שצירתו של אדם אחר יצירת כל בהמה חיה ועוף במעשי בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף. ודקדוקו

בתרומה, ומדכתב הרמב"ם גם שמן טמא להדלקה, משמע שחייב הכהן ליהנות משמן טמא ואסור לשורפו סתם בלי הנאה. ובדרך אמונה (פ"ב מהלכות תרומות ה"ד בביאור ההלכה ד"ה והטמאה) מביא תוספתא דמאי (פ"ח ה"ז וז'), דשם איתא: אחד תרומה טהורה ואחד תרומה טמאה, לא יטוף אדם שמן לא לתוך נר חדש ולא לתוך המדורה ולא לתוך דבר המאבד, ע"כ. ובמנחת ביכורים שם מפרש, דגם תרומה טמאה צריכה שימור דרחמנא התירה תרומה טמאה להסיקה תחת תבשילו, אבל לא לאבדה בידים, ואם נותן שמן בנר חדש שאינו להדלקה מאבד בידים, וכן בנותן לתוך המדורה דגם בלי השמן דולק יפה ואינו נהנה מהתרומה הוה כמאבד.

למעלה ראש, שהוא גדול ממלאכים, ומאיך יוכל לירד מטה מטה עשר מעלות אחרונות מזוחלי עפר, ועל כן ניתן לנו תורה ומצוות כדי שיהיה בידו תבלין נגד יצה"ר.

וזה הסמיכות פרשת תזריע לפרשת מצורע, כמו שכתב בעל הטורים, דסמך נגעים לילולדות, שהקב"ה אומר לולד, אם תטיב מעשיך ראה מה בראתי למעלה ממך, בהמה וחיה למאכלך, ואם הרעת מעשיך, הרי נגעים בצדך, וזה 'אחור וקדם צרתני'.

עוד יש לומר בביאור ענין 'אחור וקדם צרתני', שיש לאדם שני כוחות, מחד גיסא נברא אחר כל מעשי בראשית בענין הגוף, ובשכל הוא קודם. ובאמת נצרך לאדם שני כוחות, הן כח השכלי, והן כח הגשמי המתעורר, ושניהם נצרכים למען תכלית האדם, ועל דרך שכתב הבעל עקידה (שער ס'), ע"ש. וזהו ענין 'אחור וקדם צרתני', שרצה הקב"ה שלא ישלוט אחד

על תבירו, רק נתן כח להשכל לכבוש את כח התאוה ענין הגשמי, אבל לא היה ביטול גמור רק עיכוב לבד, ואז יקבל שכר על כבישתו, והבן.

לכות מ.ב. ה.פ. לעשירות והצלחה בכל מעש"י

הפטרה. כתיב כאשר נעמן בא אצל אלישע שירפא אותו מצרעתו, דאמר לו אלישע 'הלוך ורחצת שבע פעמים בירדן וישב בשרך לך וטהר'. וכתב 'ויקצף נעמן וגו' ויקרא בשם ה' אלקיו והניף ידו אל המקום ויאסף המצרע'. ופירש במצודת דוד וז"ל: ובדבר הרפואה, חשבתי שיקרא בשם ה' ויגופף ידו אל מקום הצרעת להשפיע שם הרפואה ע"פ נס, ובאופן זה יאסף המצרע, עכ"ל. וצ"ב למה באמת לא עשה אלישע כן.

אמנם זה היה כדי לידע ולהודיע אמיתות דרכי ה', כי זה לא במעשה להט, ולא כדרך עולם המוניים אשר חפצים בהשבעות וכישופים וקמיעות, ולזה קוראים 'מופת', משא"כ אם נושע ע"פ דרכי טבע, לא נחשב להם כלום. ובאמת לא כן הוא, דמה הוא הטבע? זה כח אלקי, ואתה מושל בכל, ולא כחי ועוצם ידי עושה חיל, כי אם ברצות ה'. וזה היה טעות נעמן, דחשב דאלישע כמו שאר נביאי שקר שהכח שלהם הוא בלטיהם, וחשב כי כן יעשה אלישע בהשבעות, אבל לא כן אמר לו אלישע, אלא 'רחץ וטהר'. וחשב נעמן כי הרחיצה הוא רפואה טבעית, ולכן אמר דאין צריך לזה לרחוץ דוקא בירדן, 'הלא טוב אָמְנָה ופָּרְפַר נְהָרוֹת דְּמִשְׁק מִלֵּל מִימֵי יִשְׂרָאֵל'. ואמרו לו עבדיו 'דָּבַר גָּדוֹל הִנְבִּיא דָּבַר אֱלֹהִים הֲלוֹא תַעֲשֶׂה וְאַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים רְחַץ וְטָהַר', דבאמת אין זה רפואה טבעית, רק במאמר ה' הירדן יושע, שהכל ברא לכבודו, ושולט ומצווה על הטבע שיבוא רפואה, ואין לפנות לרהבים ודברים נסתרים. ואח"כ הכיר נעמן את ה' ונעשה גר תושב ואמר 'הנה נא ידעתי כי אין

ג אולם אם הדליק נר משמן של תרומה טמאה לצורך כהן, מותר לישראל ליהנות ממנה, כדתנן (תרומות פ"א מ"ז): מדליקין שמן שרפה (שמן תרומה שנטמאת שעומדת לשריפה) בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובמבואות האפולין ועל גבי החולין ברשות כהן. (ופירש הרע"ב: ברשות כהן היינו כשיש שם כהן, דנר לאחד נר למאה).

ד ובמזמור שדה (שבת כה. בתוס' ד"ה כך) כתב, וז"ל: ולי נראה דכשם שאסור לכלות תרומה טהורה בלי כל הנאה, כך אסור לכלות טמאה, וכן דקדקתי מלשון הרמב"ם בפרק י"א מהלכות תרומות (ה"א), עכ"ל. וז"ל הרמב"ם (שם): התרומה ניתנת לאכילה ולשתיה ולסיכה שהסיכה היא כשתיה שנאמר "ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו", והשתיה בכלל אכילה, לאכול דבר שדרכו לאכול ולשתות דבר שדרכו לשתות ולסוך דבר שדרכו לסוך, לא יטוף יין וחומץ, אבל טך הוא את השמן הטהור ומדליק את הטמא וזהו הנקרא שמן שריפה בכל מקום, עכ"ל. והנה כל דינים אלו הם משום דין "משמרת" האמור

'פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

כל דבר שבקדושה צריך הכנה. כלל גדול בתורה וענינו דכל המשפיע נקרא בשם 'זכר', והמקבל על שם 'נקבה', וכבר אמרו בזוהר (פקודי רסה). דבאיתערותא דלתתא איתערותא דלעילא, והוא מה שאמר השי"ת 'שובו אלי וגו' ואשוב אליכם', כי אם תהיה הגאולה ע"י התשובה שהיא אתערותא דלתתא, אז תהיה הגאולה ברחמים רבים, אבל אם ח"ו תהיה הגאולה בלא תשובה, כדכתיב 'אם לא ביד חזקה אמלוך עליכם', שאז אמרו ח"ו שישאר אחד בעיר ושנים במשפחה. וזהו שאמר הכתוב 'מי יתן מציון ישועת ישראל בשבוע ה' שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל', דאם יהיה הגאולה ע"י תשובה, [זוהר 'שבות עמו'], אז ישמחו ויגילו כל ישראל אפילו אותן המכונים בשם 'עקב'.

וכן מצינו בקדושת שבת שצריך הכנה, כדכתיב 'והכינו את אשר יביאו', ולפי ההכנה כן היא קבלת הקדושה, וכן מצינו גבי מן שאמר השי"ת למשה 'עד אנה מאנתם', וזה מפני שלא אמר להם משה מיד ביום הראשון מקדושת שבת, [ולא היה להם זמן להכנה]. ועוד אחז"ל הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו, שאמר הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה לך והודיעם, וכל זה כדי שייכנו את עצמם לקבל הקדושה. וכן מצינו בתלמיד ורבו, כפי הכנת התלמיד לקבל מרבו, כן משפיע לו רבו, כמו שאמר הכתוב 'הוי כל צמא לכו למים'.

המפרשים מה שייכות דרשה זו לאשה כי תזריע, היה לו לקבוע דרשתו עה"פ 'אדם כי יהיה בעור בשרו נגע צרעת'. ויש ליישב, דהנה לי עוד קשה בדרשת ר' שמלאי, הלא אין מוקדם ומאוחר בתורה, וא"כ מנלן דבאמת תורת האדם נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף.

ויש לומר דר' שמלאי היה לו הכרח והמאוחר מאוחר, דהנה יש להקשות בסוף פרשה דלעיל כתיב 'להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת אשר לא תאכל, דכמו שהתחיל 'בין הטמא' ואחר כך 'הטהור' כדי לסיים בטהור, היה לו גם כן לסיים 'בין החיה אשר לא תאכל ובין החיה הנאכלת'. ותירץ ר' שמלאי, דכיון דרצה להסמיך אליו 'אשה גו' וטמאה שבעת ימים', דטומאה זו באה לה ע"י אכילת עץ הדעת שאסר הקב"ה, על כן סמך ליה 'ובין החיה אשר לא תאכל', להודיענו דטומאה זו באה ע"י מאכלות אסורות.

וכיון שזכינו לדין הסמיכות, אם כן על כרחך דהפרשה כאן הוא לפי הסדר, א"כ ממילא קשיא ליה למה נאמרה פרשת טומאת בהמה חיה ועוף לפני פרשת טומאת אדם, ומיושב דקדוק המפרשים דשפיר שייכת דרשת ר' שמלאי דוקא על טומאת האשה ולא על טומאת אדם, דאינה באה ע"י אכילה, אלא על לשון הרע או גסות הרוח (כמבואר בערכין טו).

דלמא על השוכר לבדוק דאיסורא ברשותיה קאי. דבשלמא לשיטת הר"י שהבדיקה שצריך לבדוק ולבערו הוא כדי שלא יבוא לאכלו, שפיר יש לומר דעל השוכר לבדוק שהחמץ עתה ברשותיה קאי והחשש שמא יבוא לאכלו נוגע רק אליו ולא למשכיר. והא דמספקא לן דלמא על המשכיר לבדוק, היינו כדכתבו התוס' שם 'משום דהחמץ שלו וחל עליו חיוב בדיקה שעה אחת קודם שהשכירה'. אבל לשיטת רש"י דבאמת בביטול בעלמא סגי, אלא שעיקר הבדיקה היא משום שמא לא ביטל היטב בלבד, לכן הצריכוהו חכמים לבדוק ולבערו שלא יעבור בבל יראה ובבל ימצא, הלא החמץ הוא של המשכיר, והבדיקה היא בשבילו שלא יעבור הוא בבל יראה ובבל ימצא, ואין הדבר נוגע אל קבל עליו אחריות, ומהיכא תיתי שיהא השוכר חייב לבדוק.

ויש לומר על פי האמור בשו"ע (או"ח תמ"ג ס"ב): 'ישראל שהיה בידו חמצו של ישראל אחר, חייב לבערו בזמן איסורו אפילו אינו חייב באחריותו'. וביאר המג"א, 'אע"ג דהא אינו עובר עליו, מ"מ יבערו שלא יעבור עליו המפקיד, עכ"ל. וא"כ יש לומר דלכך חייב השוכר לבדוק החמץ כדי שלא יעבור המשכיר על בל יראה ובל ימצא.

ימצא.

אבל זה אינו דומה לנידון דידן, דשאני התם כשאין המפקיד לפנינו חייב הנפקד לבערו, אע"פ שאין הנפקד חייב באחריותו, וזה כדי שלא יעבור המפקיד בבל יראה ובבל ימצא. אבל בנידון דידן שמיבעיא לן על מי משניהם מוטל מדינא החיוב לבדוק ולבערו, מסתבר לשיטת רש"י שעיקר הבדיקה היא שלא יעבור על בל יראה ובל ימצא, דהחיוב מוטל על המשכיר, שהבדיקה היא בשבילו שלא יעבור הוא בבל יראה ובבל ימצא.

אמנם בביאור הגר"א (שם אות י"א) כתב שהנפקד צריך לבער משום איסור דידיה, דבחמץ של ישראל ליכא היתר של 'שאינו שלך אתה רואה', דרק בחמץ של נכרי אמרו 'אתה רואה של אחרים', אבל בחמץ של ישראל אסור אפילו בשלא קיבל עליו אחריות.

ולכן נסתפק הגמ' במשכיר בית לחבירו בארבעה עשר על מי לבדוק, על המשכיר לבדוק דחמירא דידיה הוא, או דלמא על השוכר לבדוק דאיסורא ברשותיה קאי, דלפי רש"י שעיקר הבדיקה הוא כדי שלא יעבור עליו בבל יראה ובבל ימצא, דשמא לא ביטל היטב בלבד, לכן נסתפק הגמ' דגם השוכר יש לחשוש שמא לא בטל המשכיר היטב בלבד, וכיון שהחמץ עתה ברשותיה של השוכר, א"כ גם השוכר ישנו באיסור זה אע"פ שלא קבל עליו אחריותו, ועליו לבער החמץ שעכשיו הוא ברשותו.

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבואתא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה."

ויאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו. אפשר דפרעה כפר ואמר שמן הנמנע שישמע אדם בקול ה' מדבר, ומשה שאמר ששמע מפי ה', החזיקו פרעה למשקר. ולכן אמר 'מי ה' אשר אשמע בקולו', וכלומר שאם אשמע בקולו בעל כרחו אינו ה', וא"כ ממ"נ אין בדבריהם ממש. ואפשר עוד דפרעה ברוב גאותו סבר בנפשו כי הוא היותר חשוב שבעולם, וזה שאמר 'מי ה' אשר אשמע בקולו', כי גם אני לא זכיתי לשמוע בקול ה', ומכל שכן אתם שלא זכיתם למדרגה זו לשמוע בקול ה'.

ואפשר עוד עם בחינה אחרת, כי פרעה עשה את עצמו אלקי כמו שאמרו חז"ל, לזה אמר 'מי ה' אשר אשמע בקולו', הלא אני בעצמי אלקי, ואיך יצויר שאנכי אשמע בקולו. והוסיף עוד באמרו 'לא ידעתי את ה', וכמ"ש במדרש דהיה מביט בכל אומה ואלהיו, התחיל אלהי מואב וכו', ואמר להם חפשתי בבית גנזי שמו של שם ה' ולא מצאתי אותו. ובזה נתיישב הא דאמר 'וגם את ישראל לא אשלח', דלכאורה תיבת 'וגם' אינו מדויק. אבל לפי דברי רז"ל יובן, דהיה הוצעות דבריו כך, חדא שלא מצא את שמו של שם ה' בבית גנזיו וכמ"ש במדרש. ועוד, דאף אילו מצא את שמו, עכ"פ כיון דהוא עצמו אלקי, אינו מחויב לשמוע בקולו.

וגם יובן עפ"י דברי המדרש הא דהשיבו לו 'אלקי העברים נקרא עלינו', ושינו ממה שאמרו בתחילה 'אלקי ישראל', כי אחרי שאמר פרעה שלא מצא את שם אלקי ישראל בבית גנזיו, אמרו לו 'אלקי העברים', כי אולי שם זה נמצא בבית גנזיו.

ליכות פ.ב.ע.י להצלחה בכ"ע

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר. ופירש"י בודקין כדי שלא יעבור עליו בבל יראה ובבל ימצא. ובתוס': וקשה לר"י כיון דצריך ביטול, ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי, אמאי הצריכו חכמים בדיקה כלל. ונראה לר"י דאע"ג דסגי בביטול בעלמא, החמירו חכמים לבדוק חמץ ולבערו שלא יבא לאכלו, עכ"ל.

וכתב הר"ן בביאור שיטת רש"י וז"ל: 'תשביטו יכול להתקיים באחד משני דברים, או שיבטל בלבד כל חמץ שיש ברשותו ויוציאונו במחשבתו מרשותו, וסגי בהכי מדאורייתא אפי' בחמץ הידוע לו. או אם לא בטלו בלבד כלל, צריך מה"ת שיבדוק אחריו וכו' ויבעירו מן העולם, ולפיכך כל שאינו מבטל, חייב לבדוק כדי שלא יעבור עליו בבל יראה ובבל ימצא.

לפיכך כתב רש"י שבודקים את החמץ כדי שלא יעבור עליו בבל יראה ובבל ימצא, והיינו למי שאינו מבטל, אבל למי שמבטל, סגי בהכי, אלא מפני שביטול זה תלוי במחשבתם של בני אדם ואין דעותיהם שוות, ואפשר שיקילו בכך ולא יוציאוהו מלבם לגמרי, ראו חכמים להחמיר שלא יספיק בטול, והצריכו חכמים בדיקה וביעור שהוא מספיק ג"כ מה"ת וכו', עכ"ל.

הרי שמעינן דלשיטת רש"י הבדיקה היא שהחמירו חכמים לבדוק החמץ לבערו משום שמא לא ביטלו היטב, לכן כדי שלא יעבור עליו בבל יראה ובבל ימצא, צריך לבערו, דגם זה מהני שלא יעבור עליו בבל יראה ובבל ימצא.

ויש לעיין מהא דאיתא (פסחים ד.): בעו מיניה מרב נחמן בר יצחק המשכיר בית לחברו בארבעה עשר על מי לבדוק, על המשכיר לבדוק דחמירא דידיה הוא, או

בדיקת חמץ בליל י"ג. החק יעקב (או"ח סימן תל"ג) הוכיח, שאם בדק בליל י"ג יצא בדיעבד, וא"צ לחזור ולבדוק ליל י"ד, ואם רצה להחמיר על עצמו, על כל פנים לא יברך, שלא להכניס עצמו בספק ברכה, ע"ש. וא"כ משמע שבליל י"ג מברך. וגם בסימן תמ"ד פסק השו"ע בערב פסח שחל להיות בשבת שצריך לבדוק בליל י"ג, ומבואר במשנה ברורה שם שצריך לברך על הבדיקה, משום שהוא מקיים בזה מצוה של דבריהם אפילו שהוא מקדים יום אחד.

והנה חכם אחד העיר, דבשו"ע סימן תל"ז פסק המחבר דהמפרש מיבשה לים או שיצא בשיירא ואינו מניח בביתו מי שיבדוק תוך ל' יום זקוק לבדוק, והרמ"א מוסיף שלא יברך על ביעור חמץ. וקשה דלמה שלא יברך בתוך שלושים יום כמו על בדיקת ליל י"ג, דהא תוך ל' יום חל עליו חובת בדיקה.

ונראה בס"ד לתרץ, דהנה מה שמברכים בעת הבדיקה, זהו לאו משום המצוה של 'בדיקת חמץ', רק משום 'ביעור חמץ', כמו שמברכין בשעת הבדיקה 'על ביעור חמץ'. והנה מקור דברי הרמ"א שהבדוק בתוך ל' אינו מברך, הוא מהכלבו שכתב 'הבדוק תוך ל' אינו מברך מפני דאין זה זמן ביעור ממש'. וכוונתו מה שכתב דאין זה 'זמן ביעור ממש', דיש 'זמן ביעור', ויש 'זמן ביעור ממש'.

ואימתי צריכים לברך, רק כשהגיע הזמן ביעור ממש, אבל איפה שיש דין שחל עליו חובה לבדוק, אבל עוד לא הגיע הזמן של הביעור ממש, לא בודק בלי ברכה, מפני שהברכה זהו לאו דין בעצם המעשה בדיקה, אלא שזהו דין בביעור החמץ. ולכך הבדוק בתוך ל' שאינו זמן ביעור ממש אינו מברך.

אבל כשחל י"ד להיות בשבת שאז בודקים החמץ בליל י"ג עם ברכה,

דרכי אמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע

אבד"ק זוואלוב

כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

ועיניי לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועיני בלבב נשבר ונדכה

נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא

די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי.

שפת אמת תכון לעד, ועד ארגיעה לשון שקר (משלי יב:ט). [וז"ל מצודת דוד: תכון לעד - מתקיימת עד עולם, אבל לשון שקר לא תתקיים כי אם עד רגע הוא עת האמירה, כי לאחר זה יתברר השקר]. אמרו חז"ל (תיקו"ז תס"ג צה.) כי החיות של כל העולמות הוא ממדת אמת, שכולל ראש תוך סוף מכל האותיות, שבהם נבראו כל העולמות, והבלים של אמת הם קיום העולם וכו'. וכשהאדם דובר אמת והנהגותיו אמת, ממשיך ע"י מחשבה דיבור ומעשה שלו, החיות והקיום לכל מיני החיות והמרכבות. והנה 'שפת אמת תיכון לעד', הוא ההיפך מ'ועד ארגיע לשון שקר', כי כפי הכרתו שכל כחות הרע הוא הבל ורעות רוח, שהוא 'תבירא דרוחא', היינו ששובר את רוח הקדושה ורוח הטהרה, שהוא ממקור הנצחי מחיי החיים ב"ה, והוא בעצמו הבל דבר מטונף, שמלוש בצרעת משכא דחויא, שהוא כחות הגוף העכור, אשר הוא בעולם עובר, שעובר תמיד ומתמעט בכל רגע, וכידוע ונראה למי שעיני שכלו פקיחין, כמו כן נתחזק ונתאמת אצלו האמת, שהוא התורה והעבודה לעשות רצונו יתברך, ומסיפא לרישא מדריש, כפי הכרתו שהלשון שקר הוא 'עד ארגיע', כמו כן נתברר אצלו האמת שהוא הנצחי חיי החיים.

וזה 'ה' העלית מן שאול נפשי', כי 'שאו'ל' הוא ר"ת ו'עד א'רגיע ל'שון ש'קר, כי השקר הוא שרשי הנפש, והתחלתו אמת, כאמרם 'כל שקר שאין אומרים אמת בתחילתו אינו מתקיים בסופו', כי האמת הוא רק בתחילתו רגע כמימרא, ואח"כ כולו שקר. כי כל התאוות צריכין לקיום הגוף, רק שיהיו בהיתר ע"פ התורה, וכל מעשיו לשם שמים, וזהו האמת שבהם בתחילתו, קדש עצמן במותר לך, ויש בזה דרגין על דרגין גבוה מעל גבוה. וח"ו בהיפך יש מטה מטה, אם אינו מקדש עצמו במותר לו, סופו שממלא תאוותיו באיסורים קלים, וסוף בחמורות ח"ו. וזה 'שפת אמת', ר"ל שיהיה ג"כ אמת בסוף, כמדת 'אמת' שכולל ראש תוך סוף, 'תיכון לעד', שצריך כל ימיו לעבודה זו, שיהיו מעשיו החיצונים נכללים באמת, מראשית הדבר ועד אחרית, וכדכתיב 'טוב אחרית דבר מראשיתו', כי בראשית כל דבר יש אמת כנ"ל, אבל באחרית הדבר שיהיה אמת, טוב יותר מראשיתו. וזהו 'שפת אמת תיכון לעד', והסיבה לזה הוא 'ועד ארגיע לשון שקר', כפי הכרתו שלשון שקר הוא כמו רגע, ואח"כ הוא מתפשט להבל ורעות רוח וכו', וכידוע מכתבי **מורינו החסיד ר' פייביש זצלה"ה** (יושר דברי אמת אות יח), שבתורה מתוך שלא לשמה בא לשמה, ובאכילה הוא בהיפך. נמצא שצריך כל ימיו לעשות שפה לאמת, מלשון 'שפת הים', שהוא הקצה והגבול, היינו מה שהיה סבור מתחילה שאמת מתפשט יותר, וכל מעשיו הם אמת, וכשיזכה ומבחין שבסוף הקצה הוא שקר, הוא מצמצם ועושה השפה יותר קצרה, נמצא שמתקן השפה תמיד מחמת הבנתו שמעורב שקר בסופו, שהוא 'ועד ארגיע לשון שקר', עיד"ז 'שפת אמת תכון לעד'. (תזריע אות א').

היינו משום שזהו נקרא 'זמן ביעור ממש', דכך היה תקנת חכמים. והחק יעקב סובר שאם בדק בליל י"ג עם ברכה ונזהר בהחמץ שלא להכניס בביתו עד זמן שריפת החמץ, שזהו גם כן נקרא 'זמן ביעור ממש', וא"כ מברך בליל י"ג, ואין צריך לבדוק עוד פעם בליל י"ד.

תולדות בעל חזון יחזקאל זי"ע

מראה עמידתו בתפילה כבן המתחטא לפני אביו נחרתה עמוקות בלבם של אלו שהטו אוזן לתפילותיו, לידו ניתן היה לחוש כי הקב"ה מלא את כל הארץ, וכי העומד לפניו בתפילה נמצא במחיצתו ממש ומדבר אליו.

מרגלא היתה בפומיה 'אצל הקב"ה אפטר לפעול הרבה'. חיפש תדיר דרכים שיסייעו לו לכוון כראוי בתפילה, הקפיד להתפלל מתוך סידור שמודפס בו שם הוי"ה מלא, מפעם לפעם היה מפסיק כדי לעורר את הכוונה.

לפני הברכות השגורות היה מפסיק קמעה, עוצם עיניו ומהרהר בברכה כדי שלא תאבד הכוונה אגב שיגרה. וכשהיה כבר אומר את הברכה, נראה היה כאילו אמר אותה בפעם הראשונה. מרן זצ"ל היה גוער במי שהיה מסתובב בשעת התפילה, ואמר: ברי לי שכך אי אפשר לכוון.

קשה לשער הוד ואצילות קרנו כשהיה מתפלל והסידור לפניו ומפיו היה מוציא את המילים שקולות ומדודות כמונה מעות בלי חפזון ובלו פיזור הנפש. היה מתחיל בתפילתו לפני הצבור כדי שיוכל להתפלל אתם יחד ברכות קריאת שמע, היה מרבה לבכות בתפילתו, דמעות חמות היה שופך בברכת כהנים ובתחנון, והיה בוכה בדמעות שליש בתפילת י"ג מידות, היה מאריך בתפילת שמונה עשרה, וביידיש היה מוסיף בקשות משלו, בהן היה מבקש על קיום הישיבות הקדושות, ושופך דמעות מלאות רגש על חולים שבעדם התפלל.

אחת מבקשותיו התדירות היתה על הצלחתו בלימוד התורה. ומרגלא היתה בפומיה: 'כשרוטשילד מבקש מלין דולר, הוא נענה אצל הקב"ה יותר מהר משאני נענה כשאני מבקש חידוש אחד'.

דרוש מהרה"ק רבי עקיבא יוסף שליזינגר זי"ע שכתב על הלומד דרוש זה

'מסוגל להמשיך עליו זכות מטתו שלימה של יעקב אבינו זיע"א'

[אות ט']: ואחרי שכל מכירת יוסף נעשה ע"י המבוכה הזאת, אשר תמיד היו להם פלפולים עם ספקות ומחלוקות אם דינם כב"י או כב"נ, ואם קדושי לאה עיקר, ואם יש להם דין כגיריות, לכן כשבאו למצרים עשה יוסף תחבולה להכריע אותם בהלכה, ואמר 'וטבוח טבח והכן' בהכנת שבת, 'והובאו ביתה יוסף' שלא יצאו חוץ לביתו כל השבת, 'וישתו וישכרו עמו'. ומעתה מוכח כראיות הפרשת דרכים שדינם כב"י לגמרי, [כי יוסף במצרים חזר משיטתו דסבר מקודם דדינם כב"נ, והכריע במצרים שדינם כבנ"י], כי איך שמרו שבת שם ולא יצאו לחוץ לתחום, וזה שאמר 'הבוקר אור והאנשים שלחו', כי בעל הפלא"ה (המקנה קידושין לז). מתרץ קושית מהר"ש יפה הנ"ל איך שמרו השבת, כי עשו מלאכה במוצאי שבת, ואצל ב"נ הלילה אחר היום. ולכן יוסף שמר אותם אצלו הלילה במלוה מלכה ולא יצאו מביתו כלל, 'והבוקר אור והאנשים שלחו' ולא נשאר שום תירוץ.

אח"כ עשה עוד תחבולה, ושם את הגביע לנסותם, עד שאמרו 'האיש אשר נמצא הגביע אצלו ומת' כחומרת ב"נ אשר על גנבה חייב מיתה, ושוב 'ויגש אליו יהודה', ואיתא במדרש טען ואמר בנמוסות שלנו כתיב 'ואם אין לו ונמכר בגנבתו', ואנחנו יש לנו לשלם כפל ודין שלנו הוא כב"י.

ושוב טען עמהם יוסף בפלפולים של הפרשת דרכים, וביאר מה לכם עם דיני ב"י, והממע"ה, והם הכריעו בראיות כי דינם כב"י לגמרי, ויהודה היה נשבע שבועה חמורה (ע' ילקוט ראובני ויגש) על זאת כי אינם כב"י כי דינם כדן ישראל שאינו חייב כי אם כפל. ואחרי שתפסו בשבועה, שוב טען יוסף ואמר: א"כ היכן יוסף אשר מכרתם למצרים, מכירה זו למה לו, אם דינכם כב"י גם להקל, היכן חשש ממזרות בגיריות, ואם יש לכם חשש שהיה צריך להיות עבד לטהר זרעו, א"כ גם בנימין יהיה עבד כדי לטהר זרעו, ולכן 'ולא יכלו לענות אחיו אותו', כתפסם במופתים חותכים. **[המשך בשבוע הבא].**